

'Noodverordening in schemergebied'

Hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans

Hoogleraar kritisch over democratisch gehalte

Anika van de Wijngaard NHD 29 april 2020

LEIDEN Het kabinet werkt aan een spoedwet die de noodmaatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus moet vervangen omdat ze op punten in strijd zijn met de grondwet. Ook Leidse hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans vindt de situatie 'ongrondwettelijk' worden. Een noodverordening mag onze vrijheden achter de voordeur niet beperken, stelt hij.

„Het duurt te lang”, zegt Voermans. Volgens hem gaat er een 'democratisch gat' ontstaan als we blijven werken met de noodverordeningen. Normaal gesproken zijn noodverordeningen van korte duur, nu zijn ze al bijna twee maanden van kracht

Burgemeesters

Noodverordeningen worden doorgaans door burgemeesters vastgesteld, maar na de uitbraak van covid-19 in Nederland werd er een modelnoodverordening uitgevaardigd door de regering.

De Wet publieke gezondheid zorgt ervoor dat de regering de bevoegdheid heeft om de epidemie te bestrijden en alle 25 veiligheidsregio's in het land mag aansturen om maatregelen treffen, zoals burgers verplichten om anderhalve meter afstand van elkaar te houden.

Deze maatregelen zijn niet voorgelegd aan de Eerste en Tweede Kamer, noch aan andere volksvertegenwoordigers zoals de gemeenteraden. Daarnaast wijst Voermans erop dat de noodverordeningen op punten eigenlijk te ver gaan. „Een burgemeester mag met een noodverordening ingrijpen in de openbare ruimte en op publiek toegankelijke plekken, maar niet achter de voordeur van burgers.”

Toch betreden politieagenten huizen als er een vermoeden is dat de anderhalve meter regel binnenshuis wordt overtreden. In Leiden kreeg een studentenhuus een boete (inmiddels ingetrokken door de autoriteiten) omdat de bewoners op hun balkon geen anderhalve meter afstand hielden. Een studentenhuus wordt in Leiden niet gezien als gezamenlijk huishouden en studenten zijn daardoor verplicht om in huis afstand te houden.

Mag nood de wet breken in crisistijd? „Niet in Nederland”, antwoordt Voermans. „In een rechtsstaat breekt nood nooit de wet.” Als de noodtoestand was uitgeroepen dan hadden er verdere ingrijpende maatregelen genomen kunnen worden, maar daar is niet voor gekozen.

„Waarschijnlijk omdat de regering die stap te draconisch vond. Er is voor een lichter mechanisme gekozen, maar we verkeren in een grijs gebied.” De manier waarop nu maatregelen worden genomen en vrijheden en grondrechten worden beperkt, noemt hij 'in een schemerzone opereren'.

Spoedwet

Met een spoedwet die er nu aankomt, kan een basis worden gelegd om bepaalde grondrechten tijdelijk te beperken maar 'daar moet dan wel een goede reden voor zijn', aldus Voermans. Het is volgens hem een goede zaak dat over zo'n spoedwet volksvertegenwoordigers mee beslissen. Als de regering deze week een spoedwet voorlegt aan de Tweede Kamer en deze wordt aangenomen dan hoeft het niet lang te duren; met een week kan een spoedwet van kracht zijn. „De politieke discussie laat zich niet voorspellen, maar je merkt dat er nu geen spelletjes worden gespeeld door Kamerleden.”

„Het is tijd dat het parlement weer de teugels in handen neemt. Het is goed dat er naar deskundigen van het RIVM is geluisterd omdat we te maken hebben met een nieuw virus, maar het is nu aan onze volksvertegenwoordigers om afwegingen te maken. De partijen in de Tweede Kamer zitten daar namens hun achterban en het is aan hen om te bepalen welke stappen en risico's we gaan nemen”, aldus Voermans. „Ook een vreemd en afwijkend standpunt hoort thuis in een volwassen democratie”, zegt hij erbij.

Bron : Nhd Helderse editie

Ingestuurd door Co Kamps deelnemer OBB